

Czesław Kempisty, *Spraw Norymbergi ciąg dalszy (Wyniki badań socjometrycznych osób, które w dzieciństwie więzione były w hitlerowskich obozach koncentracyjnych)*, Warszawa 1975.

Wydane w Państwowym Wydawnictwie Naukowym, a sygnowane przez Główną Komisję Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce.

Przedmowa autorstwa prof. dr Czesława Pilichowskiego, Dyrektora Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce, charakteryzuje pracę Kempistego jako dokument medyczny, ale i akt oskarżenia. Pilichowski podkreśla fachowość autora, ale i jego osobiste doświadczenie bycia więźniem obozów koncentracyjnych. Podaje kilka liczb, mających obrazować rozmiar represji okupanta w odniesieniu do dzieci. Wskazuje na obozowe sytuacje stresowe (np. ciągłe napięcie na skutek bicia) i najczęstsze choroby byłych więźniów (na 1. miejscu psychiczne).

Publikacja opisuje ogólnopolskie badania, które w porozumieniu z GKBZH, Zarządem Głównym Związku Bojowników o Wolność i demokrację (ZBOWiD) oraz Ministerstwem Zdrowia i Opieki Społecznej, przeprowadziła Poradnia ZBOWiD we Wrocławiu, otaczająca opieką więźniów obozów koncentracyjnych zamieszkałych na Dolnym Śląsku. Badania zostały przeprowadzone w 1967 roku, a objęły grupę byłych więźniów, którzy jako dzieci w wieku od 2 do 17 lat przebywali w obozach (21).

We wstępie i 7 rozdziałach relacjonuje wyniki obserwacji i badań z lat 1967-70 przeprowadzonych na grupie 500 osób najmłodszych więźniów. „Zbadana grupa jest w pełni reprezentatywna dla badań odpowiednich zagadnień w niniejszej pracy, gdyż w skład jej wchodzi wszyscy b. więźniowie obozu łódzkiego (Polen – Jugendverwahrlager der Sicherheitspolizei in Litzmannstadt), oraz 233 osoby o podobnej strukturze wieku, przebywające w zbliżonych warunkach obozowych w czasie II wojny światowej w Oświęcimiu, Ravensbruck, Sachsenhausen, Buchenwaldzie i Gross-Rosen” – czytamy (22).

Jako cel badań podano zebranie wiadomości na temat powiązań między przebywaniem w obozach a późniejszymi chorobami i innymi deficytami o charakterze społecznym. Wyniki badań miały być pomocne w sprofilowaniu odpowiedniego leczenia i orzecznictwie rentowym (22). Badania miały być także formą przeciwdziałania kampanii rehabilitacji zbrodniarzy hitlerowskich i zasłonie niepamięci (23).

Publikacja pod wieloma względami ważna dla zainteresowanych historią obozu przy Przemysłowej. Zawiera opis warunków obozowych, wpływu pobytu w obozie na późniejsze funkcjonowanie dawnych więźniów-dzieci, rozmiarów zbrodni - podawanych w liczbach – chorób, deficytów, dysfunkcji. Warta analizy jako specjalistyczny dokument medyczny, ale i jako zapis specyfiki czasu, w jakim powstała.

Spis treści:

Wstęp

I. Ogólna charakterystyka zbadanej zbiorowości

II. Losy dzieci w obozach koncentracyjnych na przykładzie obozu w Łodzi „Polen – Jugendverwahrlager der Sicherheitspolizei in Litzmannstadt”

III. Rozmiar zbrodni popełnionych na dzieciach w obozie w Łodzi

IV. Ślady ciężkich uszkodzeń ciała doznanych przez dzieci w czasie ich pobytu w obozach

V. Okres powojenny w życiu byłych więźniów, wyniki obserwacji i badań lekarskich

VI. Zatrudnienie, aktualna zdolność do pracy oraz problemy inwalidztwa i rehabilitacji byłych więźniów

VII. Wnioski wynikające z badań

Aneksy
Lista zbrodniarzy
Literatura i źródła
Summary w 4 językach
Spis wykresów
Spis ilustracji
Spis tabel
Spis treści

(opracowała Urszula Sochacka – kierownik projektu)